МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

Факультет економіки моря

Кафедра менеджменту

Код РНПД

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з науково-педагогічної роботи
_____ Сергій СЛОБОДЯН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

БІЗНЕС-ЛІДЕРСТВО

Business Leadership

рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

тип дисципліни – вибіркова

мова(и) викладання – українська

Миколаїв – 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «БІЗНЕС-ЛІДЕРСТВО» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх спеціальностей та освітніх програм, за якими ведеться підготовка в Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова.
«3» 01 2024 р.
Розробник(и):
Доцент кафедри менеджменту,
кандидат економічних наук, доцент Сергій СЕРГІЙЧУК

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «БІЗНЕС-ЛІДЕРСТВО» розглянуто на засіданні кафедри менеджменту
Протокол № 6 від «3» 01 2024 р.
Завідувач кафедри менеджменту
кандидат економічних наук, доцент Ігор СІРЕНКО

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «БІЗНЕС-ЛІДЕРСТВО» розглянуто методичною радою факультету економіки моря
Протокол № 7 від «5» 01 2024 р.
Декан факультету економіки моря,
кандидат економічних наук, доцент Вячеслав ІВАТА

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «БІЗНЕС-ЛІДЕРСТВО» погоджено з навчальним відділом
Начальник навчального відділу
кандидат технічних наук, доцент Андрій ЛАБАРТКАВА

Робоча програма навчальної дисципліни «БІЗНЕС-ЛІДЕРСТВО» затверджена Навчально-методичною радою НУК
Протокол № 1 від «21» 02 2024 р.
Голова НМР НУК
кандидат технічних наук, доцент Сергій СЛОБОДЯН

© НУК, 2024
© Сергійчук С.І., 2024

ЗМІСТ

ВСТУП 4
1. Опис навчальної дисципліни 5
2. Мета та завдання навчальної дисципліни 6
3. Передумови для вивчення дисципліни 6
4. Очікувані результати навчання 6
5. Програма навчальної дисципліни 7
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування 10
7. Форми поточного та підсумкового контролю 11
8. Критерії оцінювання результатів навчання 13
9. Засоби навчання 13
10. Рекомендовані джерела інформації 13

ВСТУП

Анотація

Курс «Бізнес-лідерство» є однією із складових комплексної підготовки фахівців підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх спеціальностей та освітніх програм.

Курс передбачає поглиблене вивчення студентами основ бізнес-лідерства; ролі лідерства в управлінні; мотивація та емоційний інтелект у бізнес-лідерстві; етику, стратегія та стилі ділового лідерства; ситуаційне керівництво бізнесом; шляхи розвитку бізнес-лідерства; методи ефективного керівництва бізнесом. В результаті навчання студенти розберуться в сильних і слабких стилях бізнес-лідерства, отрефлексують свої власні лідерські якості, розроблять стратегію керівництва своєї організації, сформують навички прийняття рішень, зможуть у своїй професійній діяльності краще залучати людей і розвивати свої команди, підтримувати і розвивати ініціативи колег, якщо вони ведуть до довгострокового і перспективного розвитку організації.

Ключові слова: лідерство, бізнес-лідерство, управління командами, емоційний інтелект, керівництво бізнесом.

Summary

The course "Business Leadership" is one of the components of the comprehensive training of first (bachelor's) level higher education specialists of all specialties and educational programs.

The course provides students with an in-depth study of the basics of business leadership; the role of leadership in management; motivation and emotional intelligence in business leadership; ethics, strategy and styles of business leadership; situational business management; ways to develop business leadership; methods of effective business management. As a result of the training, students will understand the strong and weak styles of business leadership, reflect on their own leadership qualities, develop a leadership strategy for their organization, develop decision-making skills, and be able to better engage people and develop their teams in their professional activities, support and develop colleagues' initiatives if they lead to the long-term and promising development of the organization.

Key words: leadership, business leadership, team management, emotional intelligence, business leadership.

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 5</td><td rowspan="8">Усі спеціальності та освітні програми, за якими ведеться підготовка в Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова</td><td colspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 1</td><td rowspan="2">4</td><td rowspan="2">4</td></tr>
<tr><td>Електронний адрес РПНД
на сайті Університету</td></tr>
<tr><td>Індивідуальне науково-дослідне завдання: не має</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин – 150</td><td>7</td><td>7</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td rowspan="11">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 4;
самостійної роботи студента – 6</td><td rowspan="11">Освітній рівень: перший (бакалаврський)</td><td>30 год.</td><td>6 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>6 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>–</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>90 год.</td><td>138 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю:
залік</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма контролю:
комбінована</td></tr>
</table>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Бізнес-лідерство» є розвиток у студентів розуміння ключових принципів лідерства та його вплив на організаційну культуру, формування навичок комунікації та співпраці з командою, уміння мотивувати персонал на досягнення стратегічних цілей компанії. Також важливо, щоб студенти могли застосовувати набуті знання в різних сферах бізнесу та ефективно керувати людськими ресурсами для досягнення успіху в бізнес-середовищі.

Завданнями навчальної дисципліни «Бізнес-лідерство» є формування у здобувачів освіти відповідно до освітньо-професійної програми загальних та фахових компетентностей:

– Здатність до адаптації та дії в новій ситуації;

– Здатність визначати перспективи розвитку організації;

– Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань;

– Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації;

– Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління;

– Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумов для вивчення дисципліни «Бізнес-лідерство» не має.

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів відповідно до освітньо-професійної програми таких результатів навчання:

– Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства;

– Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень;

– Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи;

– Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації;

– Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації;

– Ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації;

– Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності;

– Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Бізнес-лідерство.

Тема 1. Вступ до бізнес-лідерства [1] с. 87-106, [2] с. 8-27, [3] с. 24-38.

Тема 2. Лідерство та управління [1] с. 41-60, [2] с. 27-56, [3] с. 58-79.

Тема 3. Мотивація та емоційний інтелект у бізнес-лідерстві [1] с. 27-40, [2] с. 119-155, [3] с. 80-102.

Тема 4. Етика, стратегія та стилі ділового лідерства [1] с. 125-146, [2] с. 156-187, [3] с. 207-254.

Тема 5. Ситуаційне керівництво бізнесом [1] с. 173-208, [2] с. 213-240, [3] с. 156-186.

Тема 6. Розвиток бізнес-лідерства [1] с. 147-172, [2] с. 188-212, [3] с. 255-289.

Тема 7. Ефективне керівництво бізнесом [1] с. 27-40, [2] с. 241-269, [3] с. 302-342.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	лаб	с.р.		л	п	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Бізнес-лідерство										
Тема 1. Вступ до бізнес-лідерства	21	4	4	–	13	21	1	1	–	19
Тема 2. Лідерство та управління	21	4	4	–	13	21	1	1	–	19
Тема 3. Мотивація та емоційний інтелект у бізнес-лідерстві	21	4	4	–	13	21	1	1	–	19
Тема 4. Етика, стратегія та стилі ділового лідерства	21	4	4	–	13	21	1	1	–	19
Тема 5. Ситуаційне керівництво бізнесом	21	4	4	–	13	21	1	1	–	19
Тема 6. Розвиток бізнес-лідерства	21	4	4	–	13	21	1	1	–	19
Тема 7. Ефективне керівництво бізнесом	24	6	6	–	12	24	0	0	–	24
Разом за курсом	150	30	30	–	90	150	6	6	–	138

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Нові методи управління для XXI століття	4	1
2	Симетричне бізнес-лідерство	4	1
3	Емоційний і духовний інтелект	4	1
4	Етичний імператив і важливість цінностей	4	1
5	Шість основних навичок роботи в соціальних мережах, якими повинен володіти кожен лідер	4	1
6	Інвестування в себе задля виходу зі стану уповільненого економічного зростання	4	1
7	Керівництво перед обличчям незгод	6	0
	Разом	**30**	**6**

Самостійна робота

Самостійна робота передбачає підготовку до лекційних занять; самостійне поглиблення знання за темами дисципліни; підготовку до практичних робіт; написання рефератів та підготовку презентацій; підготовку до поточних модульних контрольних робіт; підготовку до заліку.

Розподіл годин самостійної роботи для студентів **денної** форми навчання:

– підготовка до лекційних занять – 1 година на 1 лекцію;

– підготовка до практичних занять – 1-3 години на 1 заняття;

– написання есе або аналітичний огляд – 15 годин на 1 роботу;

– підготовка до контрольних заходів – 10-20 годин на 1 захід.

Розподіл годин самостійної роботи для студентів **заочної** форми навчання:

– підготовка до лекційних занять – 2 години на 1 лекцію;

– підготовка до практичних занять – 3-5 годин / 1 заняття;

– опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни – 40 годин;

– підготовка до контрольних заходів – 20-30 годин на 1 захід.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до лекцій	10	20
2	Підготовка до практичних робіт: – вивчення тем курсу за списком основної літератури для виконання тестів та обґрунтування ситуаційних задач; – написання індивідуальної наукової роботи та її презентація	30 30	40 40
3	Підготовка до модульних контрольних робіт	20	38
	Разом	**90**	**138**

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування

Методи навчання – способи, якими забезпечується набуття здобувачами відповідних компетенцій через засвоєння програмного матеріалу та активізацію навчального процесу, а саме:

1. Лекції є одним з найпоширеніших методів навчання, де викладач передає інформацію студентам за допомогою усної презентації.

2. Семінари та дискусії надають студентам можливість обговорювати та аналізувати концепції лідерства, розв’язувати кейси та взаємодіяти з іншими студентами.

3. Кейс-стаді передбачає аналіз реальних ситуацій в бізнесі, що допомагає студентам розвивати аналітичні та прийняття рішень.

4. Рольові ігри та симуляції дають студентам можливість відтворити реальні ситуації керівництва і випробувати різні стратегії.

5. Створення проектів, які вимагають використання навичок лідерства, сприяє розвитку практичних навичок та здатності працювати в команді.

6. Інтерактивні онлайн-курси та вебінари дозволяють студентам отримувати доступ до матеріалів навчання у будь-який час та взаємодіяти з викладачем та іншими студентами в онлайн-середовищі.

7. Менторство та керівництво – надання можливості студентам працювати з досвідченими лідерами або наставниками для отримання особистого керівництва та порад.

8. Самостійне вивчення та дослідницька робота дозволяє студентам розвивати навички критичного мислення та саморегуляції.

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються такі методи оцінювання знань:

1. Тестування з відкритими та закритими питаннями, де студенти відповідають на питання або розв’язують завдання, які можуть бути як об'єктивними (закриті питання) так і суб'єктивними (відкриті питання).

2. Кейс-стаді – студентам може бути запропоновано аналізувати кейси та розробляти рекомендації на основі своїх знань та розуміння проблеми.

3. Використання портфоліо дозволяє студентам демонструвати свої досягнення, роботи та проекти протягом певного періоду навчання.

4. Проекти та практичні завдання – оцінка може ґрунтуватися на виконанні студентами конкретних завдань або проектів, де вони можуть показати свої навички та розуміння матеріалу.

5. Оцінка під час виступів – студенти можуть бути оцінені за їхні виступи, презентації або участь у дискусіях.

6. Автентичні завдання – це завдання, які моделюють реальні ситуації та вимагають від студентів застосовувати свої знання та навички на практиці.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок з поточного контролю та оцінюється за 100-бальною системою Університету. У проміжних оцінках студент може набрати від 60 балів до 100 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (активність, участь в дискусіях; виконання завдань та інше). Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на

практичних заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форми контролю і оцінювання результатів виконання практичних і самостійних робіт

Кількість балів	Критерії оцінювання
10	Робота виконана у встановлений термін. Студент самостійно визначає тип задачі і раціонально розв'язує її. Може розв'язувати комбіновані задачі. Задачі вирішено вірно, у висновках проведена коректна інтерпретація результатів. Надані повні усні відповіді на запитання стосовно ситуаційних задач
6-8	Робота виконана самостійно з порушенням встановлених термінів. Студент самостійно визначає тип задачі і раціонально розв'язує її. Може розв'язувати комбіновані задачі. Студент надає відповідь не на всі запитання під час обговорення ситуаційних задач
4	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Студент наводить потрібні формули. Розв'язує задачу користуючись алгоритмом. У висновках є помилки та неточності
2	Студент складає скорочену умову задачі, робить обчислення лише за готовою формулою
0	Студент не розв'язує задачі
Максимальна оцінка студента за даний компонент 70 балів (7 практичних і самостійних робіт по 10 балів, для заочної форми виконуються всі самостійно)	

Форми контролю і оцінювання результатів модульного контролю

Кількість балів	Критерії оцінювання
30	Робота виконано вірно, логічно, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки
20-25	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
25	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована
10	Відповідь має суттєві помилки, аргументи не сформульовані, використовуються невірна термінологія.
0	Студент не дає відповіді.
Максимальна оцінка студента за даний компонент 30 балів	

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Виконання практичних робіт	7х5 балів = 35 балів	–
Виконання самостійних завдань	7х5 балів = 35 бали	7х10 балів = 70 балів
Модульний контроль	30 балів	30 балів
Всього	100 балів	100 балів

9. Засоби навчання

Дистанційне навчання за допомогою Google Classroom, посилання: https://classroom.google.com/c/NTQ3MjMyNTAwNTEy?cjc=veoixir

Безкоштовні електронні інструменти: Zoom, зошит Linoit, онлайн-дошка Padlet, соціальна бізнес мережа LinkedIn, онлайн інструмент canvanizer.com, таск-менеджер Trello, платформа Дія.Бізнес, Google-додатки, YouTube та інше.

Для лекційних очних занять: мультимедіа-, відео- і звуковідтворююча проекційна апаратура (ноутбук, відеокамера, проектор, екран, смартдошка).

Бібліотечні фонди (підручники і навчальні посібники, методичні рекомендації, наукова література тощо).

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Про лідерство. Harvard Business Review. 10 найкращих статей / Лобастова О.; пер. с англ. – К.: КМ-БУКС, 2018. – 216 с.

2. Джим Коллінз. Від хорошого до величного [Good To Great] / О. Савчин; пер. с англ. – К.: Наш Формат, 2017. – 368 с.

3. Daniel Goleman, Richard Boyatzis & Annie McKee (2017). Primal Leadership: Unleashing the Power of Emotional Intelligence. Harvard Business Review Press.

Допоміжна література

4. 7 звичок надзвичайно ефективних людей : потужні інструменти розвитку особистості / Стівен Р. Кові ; пер. з англ. Олени Любенко. – Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2014. – 382 с.

5. Сінек С. Справжні лідери їдять останніми. Як створити команду мрії / Саймон Сінек ; пер. з англ. – Київ : Віват, 2022. – 416 с.

6. Коллінз Д. Від хорошого до величного. Чому одні компанії пробиваються, а інші – ні / Джим Коллінз ; пер. з англ. Оксана Савчин. – Київ : Наш формат, 2017. – 368 с.

7. Сінек С. Почни з Чому. Як великі лідери надихають до дії кожного / Саймон Сінек ; пер. з англ. – Київ : Основи, 2015. – 416 с.

8. Пінк Д. Х. Драйв. Дивовижна правда про те, що нас мотивує / Деніел Пінк ; пер. з англ. Дзвінка Завалій. – Київ : Лабораторія, 2023. – 208 с.

9. Гоулман Д., Емоційний інтелект лідера / Д. Ґоулман, Р. Бояціс, Е.Маккі; пер. з англ. Валерія Глінка. – Київ : Наш формат, 2020. – 288 с.

10. Нортхаус П. Г. Лидерство. Теория и практика. Профессиональный подход к управлению компаниями и людьми / П. Г. Нортхаус пер. з англ. Бомбора, 2023. – 496 с.

11. Сандберг, С. Включайся! Жінки, робота і воля вести за собою / Шерил Сендберґ : пер. з англ. – Київ : Критика, 2022. – 280 с.

12. Ленсіоні, П. П'ять вад команди. Притчі про лідерство / Патрік Ленсіоні: пер. з англ. – Print2print, 2018. – 192 с.

13. Крістенсен, К. М. Дилема інноватора. Як нові технології нищать сильні компанії / Клейтон Кристенсен : пер. з англ. – Київ : Yakaboo Publishing, 2017. – 276 с.

Інформаційні ресурси в інтернет

14. Національна онлайн-школа для підприємців URL: https://business.diia.gov.ua/school

15. Лидерство: уроки эффективного руководителя [онлайн-курс]. URL: https://4brain.ru/liderstvo/

16. 25 уроків бізнес-лідерства для підприємця [електронний ресурс]. URL: https://www.bizmaster.xyz/2018/06/25-urokiv-biznes-liderstva-dlya-pidpryemcya.html